

Vi er glade for å ha fått flere bibliotek i Bibliofil

Her er bilder av noen av bibliotekene som har startet å bruke Bibliofil i løpet av året

Gjøvik bibliotek og Oppland fylkesbibliotek.
Foto: Solfrid Braastad

Gjøvik bibliotek. Foto: Tone Nyseter

Oppegård bibliotek, foto: Kåre Fintland.

Oppegård bibliotek ligger i 2. etasje i Kolben.

Elverum bibliotek.

Ringerike bibliotek ligger i Sentrumskvartalet i Hønefoss.

Sikkerhets-
test av
eBok.bib
- side 3

Nytt i web-
søket det
siste året
- side 5

:: leder ::

Torkel Hasle
daglig leder

Ny satsing!

Bibliofil har hatt en flott utvikling de senere årene. Jevn vekst i antall brukere og mange nye bibliotek som ønsker å ta våre løsninger i bruk har skapt et behov for bedre kapasitet på utviklingssiden.

Vi har også startet satsing på ny teknologi. Smarttelefoner og nettbrett anskaffes i stort antall, og oppgavene de løser blir stadig flere. Radio, TV, nettbank, lesing av ebøker og tidsskrifter osv. Vi ønsker å være med på denne utviklingen og har derfor styrket utviklingsstaben med to personer. Førstemann er allerede i gang og den neste starter 1. februar 2013.

Med dette styrker vi kompetansen på utvikling av applikasjoner på smarttelefoner basert på Android-plattformen, noe det er behov for. Enklere løsninger kan utvikles som en webapp, slik som vår søke-app, som kjører fint på alle smarttelefoner og nettbrett. Men de mer krevende løsningene, slik som ebokleseren, må utvikles spesifikt for hver plattform.

Det finnes idag to dominerende plattformer, iOS (Apple) og Android (Google), samt en helt ubetydelig Windows Mobile (bl.a. støttet av Nokia). Vi har valgt å støtte de to første, bl. a. fordi vi tror at Microsoft er altfor sent ute, med altfor lite, kun for de spesielt interesserte.

Det har alltid vært en del av vår strategi å ha kompetanse «inhouse», dvs. ikke være avhengig av eksterne krefter. Dette legger vi fortsatt til grunn. Ekstra flott er det at våre utviklere med mange år fartstid kaster seg over de nye plattformene, og virkelig bidrar til å gjøre løsningene best mulig. Kunnskapen erverves på den moderne måten, ikke via kurs i tradisjonell forstand, men via video-podcast med de beste forelesere fra verdens toppuniversiteter.

Utvikling på nye plattformer er både utfordrende, krevende og inspirerende. Vi har alltid lagt stor vekt på sikkerhet, og har engasjert topp ekspertise på feltet for å teste våre løsninger. Det ga oss verdifulle erfaringer, men også bekreftelse på at vi behersker feltet svært godt. De hullene som ble funnet er forlenget tettet.

Et forsterket mannskap og styrket kompetanse sørger for at vi ikke blir akterutseilte. Det er med på å sikre framtiden for Bibliofil.

God lesning!

Mvh Torkel Hasle

Krydderkonkurransen i perioden 3. september til 14. oktober

Foto: Svein Sætre

Det ble lagt ned stor innsats i konkurranseperioden, og det ble lagret 10179 nye krydderposter i perioden. 7067 bilder, 1676 beskrivelser, 752 innholdsfortegnelser, 569 videoer og 115 audioer.

KatalogKrydder er basert på dugnad, og det fungerer slik at når et bibliotek lagrer en krydderpost (f.eks. forsidebildet), så er det straks tilgjengelig for alle Bibliofil-bibliotek, og vises både internt i biblioteket og i web- og Samsøk.

Noen bibliotek er spesielt flinke til å utføre denne dugnadsjobben, men alle får nyte resultatet. Tanken med å arrangere en krydderkonkurranse er å stimulere flere til å gjøre seg kjent med krydderfunksjonen, samt å oppmuntre de mest aktive med noen praktiske premier!

Eidsvoll bibliotek ble trukket ut som vinner av iPad, og andre bibliotek mottok turpremier som ryggsekker, ligge-underlag, turøks og stormkjøkken.

Det er godt å se at kryddringen fortsetter også etter konkurranseperioden, og den påfølgende uken ble det også lagt inn ca 1000 krydderposter.

Det jobbes stadig med å gjøre kryddringen enda mer lettvinnt, og nå har det blitt mulig å legge inn beskrivelser via websøk. Det er derfor mange gode grunner til å fortsette «kryddring i hverdagen»!

Sikkerhetstest av eBok.bib

Det er mange komponenter som skal spille sammen for at eBok.bib, vår e-bokløsning, skal fungere som forventet av brukere, bibliotek og innholdsleverandører. Noe av det viktigste er noe man ikke ser, nemlig løsningens innebygde sikkerhet.

Det er viktig at bl.a. krypteringsløsningen av e-bøkene er 100% sikker, at kommunikasjonen ikke kan avlyttes eller tukles med, at e-bokapp'en ikke kan fravristes ukrypterte e-bøker eller at man kan bryte seg inn i den sentrale e-boktjeneren i Larvik.

Vi er fullt ut avhengige av innholdsleverandørenes tillit til løsningen. Uten en slik tillit vil ikke løsningen kunne få innhold. Vi kan derfor ikke risikere å ha en svak sikkerhet i løsningen og risikere at e-bøker dekrypteres og slipper ut i det fri.

Vi har leid inn firmaet Encripto til å vurdere sikkerheten og sårbarheten i e-bok-løsningen. Vurderingen er lagt opp i to trinn. Først en initiell vurdering med tilbakemelding og forslag til tiltak. Deretter en endelig vurdering når tiltakene er implementert.

Encripto har gjennomført en første test og kom fram til et hyggelig resultat.

Sikkerhetstesten gjøres i henhold til en standard som heter OWASP Top 10. Denne gjøres ved at den som tester løsningen forsøker å bryte seg gjennom de sikkerhetssperrene vi har lagt inn. Det testes både sikkerheten i selve app'en, de filene den legger på lesebrettet samt nettverksoppsett og sikkerhet rundt dette.

Sikkerheten i nettverkskommunikasjonen mellom app og tjenermaskin ble vurdert som svært god og sikker. Det ble ikke funnet noen sikkerhetsfeil som kunne ført til at selve eboken kunne dekrypteres og slippe ut i det fri. Det ble påpekt at det på lesebrettet ble lagret filer som inneholdt lånerens navn og lånernummer. Dette er nå ordnet ved at også disse filene krypteres. En annen svakhet som ble påpekt var at app'en ikke kunne være sikker på at dataene fra tjenersiden ikke var tuklet med på veien. Dette var mulig å gjøre ved å sette opp en såkalt proxy-tjener mellom app og sentraltjener. Dette er løst med å implementere en sjekksumbasert autentisering (HMAC) for kommunikasjonen mellom e-bokapp'en og sentraltjeneren. Dermed kan vi med 100% sikkerhet vite at kommunikasjonen foregår uten at data endres på veien.

Ved innlevering av e-bøker ble det også oppdaget en liten feil. Dersom vi ikke hadde implementert den sjekksumbaserte autentiseringen nevnt over, så ville det vært mulig å levere inn alle lån. Siden vi ellers i systemet ikke er så opptatt av om ei bok som leveres inn faktisk var utlånt så var det ikke lagt inn tester på dette. Det er nå ordnet slik at innleveringer via app'en bare godkjennes dersom den leveres av den låneren som faktisk har lånt den.

Alt i alt er vi svært fornøyd med resultatet av den første testen. De få tingene som ble funnet har vi implementert løsninger for.

Vi vil om ikke lenge la Encripto gjennomføre en ny test, og igjennom det verifisere at sikkerheten i løsningen er på det høye nivået vi skal ha.

Innlogging ved hjelp av lånernummer og pin-kode.

Bibliofil®

Bibliofil-bibliotek får no' mer

Vi leverer først og fremst et funksjonelt biblioteksystem, men vi tilbyr kundene våre tilleggsløsninger med blant annet stor vekt på selvbetjening.

Bibliofil-bibliotekene tilbyr blant annet vår løsning med **halvtykke klienter** for bruk som **publikumsmaskiner**. Halvtykke klienter, også kalt diskløse pc-er, er en løsning som kombinerer det beste fra tynne klienter og vanlige pc-er. Maskinene starter opp fra tjenermaskinen, og har all disklagring på denne. Ved hver ny pålogging hentes en helt ny og ren mal ned

fra tjeneren. Programmene kjøres så lokalt, uten å belaste tjeneren.

Vi tilbyr pålogging med lånernummer og passord, og biblioteket kan velge hvor lenge låneren får bruke maskinen (for eksempel maks. en time).

Fordelene er driftssikkerheten og at disse maskinene nesten ikke trenger vedlikehold. Vi sørger for nødvendig oppgradering av programmene, og biblioteket slipper vedlikehold av hver enkelt maskin.

Et utvalg av nyheter i Bibliofil's websøk i løpet av det siste året

Det kommer stadig store og små forbedringer i Bibliofil's tjenester for publikum.

Visning av nummer i serie i trefflisten

Eksempel på en liten forbedring er visning av nummer i serie i trefflisten i websøket. Flere bibliotek har etterlyst dette for å få en bedre oversikt over lange serier, og dette er nå på plass. (Forutsetningen er at dette er registrert i felt 440 i katalogposten).

Webappen

Webappen ble lansert på tampen av 2011. Nå kan lånerne søke, bestille, fornye og holde oversikt over sine lån ved hjelp via sin smarttelefon. Tilbakemeldinger fra bibliotek etter kundebesøk viser at det er potensiale for å gjøre den mer kjent blant lånerne. Men det betinger nok at også personalet gjør seg kjent med løsningen.

Alle våre bibliotek har webappen tilgjengelig via websøket, noe alle nok ikke er klar over. Ved å klikke på søk med mobilen via websøket vil man få opp adresse til det mobiltilpassede søket (webappen) og en QR-kode, som låner kan skanne ved hjelp av en QR-leser på telefonen sin for å få direkte tilgang til webappen.

Publikumsveiledninger til webappen

Til webappen er det laget et lite program som lager 2 (brettet A4) informasjonsark tilpasset biblioteket.

Gå til bibliotekets webside:

<http://XXX.folkebibl.no/cgi-bin/omwebapp>

Argumenter kan legges til **omwebapp** for å få hhv nynorsk tekst, eller få veiledningen på A4-ark:

- **omwebapp?spraak=nno** gir nynorsk tekst.
- **omwebapp?type=stor** gir A4.

Teksten kan tilpasses ved å redigere Websøkets språkfiler (Fellesinnstillinger -> Websøk -> instans -> fane Generelt -> Rediger språkfiler).

Stjernekast

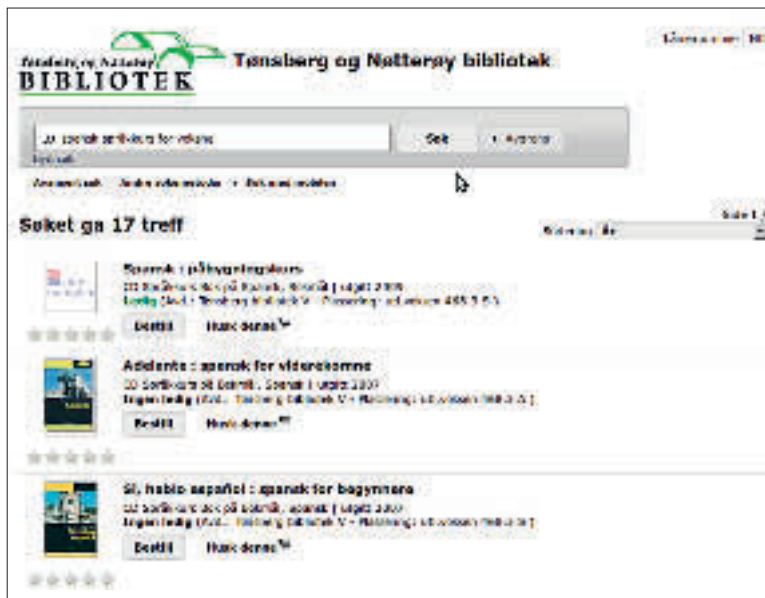
Stjernekast, som ble presentert i InfoBrev nr. 2/2012, er nå tilgjengelig hos alle. Det betyr at lånerne med nasjonalt lånekort kan gi karakterer på bøker og annet materiale ved å klikke på stjerner fra 1 til 5. Når man kaster stjerner på en bok (man må logge inn med nasjonalt lånenummer) vil det komme fram en oversikt over poengfordelingen.

Alle våre kunder har webappen installert, og man kan finne den igjen ved å klikke på **søk med mobilen** via websøket. Her fra websøket til Ringerike bibliotek.

Her har vi gitt boka Jakhundene 4 stjerner. Da kommer det opp en oversikt over fordelingen av stjerner.

Søk med norske ord og uttrykk

Det er nå mulig å få treff i websøket ved å søke med «norske ord og uttrykk» for medietyper, språkkoder, brukernivåer, forfatters nasjonalitet, årstall m.m.

Som eksempel kan vi ta et søk på spanske språkkurs. Hvis låner skriver **spansk språkkurs for voksne** i søkefeltet vil websøket tolke dette som **sp=spa/sp og ff=dh og bn=a**. Og et søk på **engelsk forfatter på nynorsk utgjeve frå 2000 til 2012** vil tolkes som **fn=eng/fn og sp=nno/sp og år=2000:2012**.

*Et søk i Tønsbergs websøk på **spansk språkkurs for voksne** gir treff.*

Bestille flere titler samlet

Lånere har mulighet til å bestille flere titler samlet via websøket. Lånere som ønsker å bestille mange bøker i en serie kan «spare» mange klikk ved hjelp av denne muligheten.

Men man må gå fram på en litt annen måte enn lånerne kanskje er vant til. Alle titlene som ønskes bestilt må samles i den **midlertidige huskelisten** i websøket **før** låneren klikker på bestill-knappen. Dette gjøres ved å klikke på **husk denne** på de aktuelle titlene. 2 valg kommer opp, og da skal man velge Lagre i midlertidig huskeliste. Når alle de ønskede titlene er samlet finner man de igjen i Huskeliste – til høyre i websøket. Der er det et valg for bestill alle.

Dette fungerer foreløpig bare når personlige lånerne bestiller. Vi har fått ønske fra bibliotek som ønsker samme mulighet når biblioteket logger seg inn med biblioteknummeret og bestiller flere innlån til én og samme låner. Foreløpig må disse altså bestilles enkeltvis, men ønsket er notert.

*For å bestille flere titler i én operasjon kan man klikke på **husk denne** og velge midlertidig huskeliste.*

*Når låner har samlet alt som ønskes bestilt kan dette gjøres ved å klikke på **bestill alle**, under huskeliste til høyre i websøket. Da kommer man til en slik oversikt hvor bestillingen kan gjennomføres.*

Krydre i websøket

Hvis biblioteket er logget inn med biblioteknummer kan de nå krydre direkte i websøket ved hjelp av «dra og slipp». Hvis de oppdager feilaktig krydder kan dette også slettes direkte i websøket ved hjelp av slett-lenke som vises nedenfor bildet i postvisningen. Denne muligheten er utførlig presentert i forrige nummer av InfoBrevet.

50 videregående skoler i Hordaland fylke startet opp med Bibliofil i september

Alle de 50 videregående skolene i Hordaland deler base. Dette er en løsning som setter store krav til både brukere og leverandør, men de ser ut til å ha kommet godt i gang.

Skolebibliotekarene var samlet til fagdag i Bergen 9. september. Bibliotek-Systemers Vidar Ringstrøm fortalte om utlån- og søketriks, og det ble også tid til en omgang spørsmål.

Fra fagdag for skolebibliotekarene i Hordaland.

Ringerike bibliotek holder til i Sentrumskvartalet i Hønefoss.

Vi ønsker Ringerike bibliotek velkommen som ny kunde! Sammen med Ringerike fengsel startet de opp med Bibliofil 15. november. Vi håper Ringerike vil bli godt fornøyd med Bibliofil.

Fra åpningsdagen ved Ringerike bibliotek, Astrid Haug er biblioteksjef.

Frigjøre lisenser

Vi får jevnlig henvendelser fra bibliotek som opplever at de får beskjed om at de ikke har flere lisenser tilgjengelig selv om de har gått ut av programmet. Dette skjer gjerne hvis pc'en av ulike grunner slås av uten at brukeren har gått ut av Bibliofil på «reglementert måte» først. For eksempel hvis elever slår av pc'er som brukes til selvbetjent utlån. Hvis biblioteket bare har én lisens kan de da oppleve å få beskjed om at det ikke er flere ledige lisenser.

Bibliotekar/systemansvarlig har mulighet til å frigjøre denne selv. Fra startmenyen velger man Fil - Administrasjon av lisenser. Da får man opp en oversikt over hvilke lisenser som er i bruk. Marker linje(r) i listen (bruk Ctrl-tasten for å markere flere som ikke kommer rett under hverandre) og trykk på Slett (Ctrl-s) for å avslutte bruken av en lisens. Du blir bedt om å skrive inn root-passord og bekrefte om du vil slette.

Lisensene vil uansett være slettet/ledig dagen etter.

Bibliotek-Systemer tok 25. september over Porsgrunn bibliotek. Dette var tredje gang teknisk- og systemavdelingen drev et bibliotek for en dag. Vi har tidligere vært i Tønsberg og Horten.

Tanken er å se hvordan Bibliofil, automater osv fungerer i det virkelige liv. Og fungerer gjør det, men vi får alltid med oss noen ideer til forbedring! Slik var det denne gangen også.

Tusen takk til Porsgrunn bibliotek for mottagelsen og at vi fikk lov til å komme!

*Vi vil takke alle våre kunder for godt samarbeid
i året som har gått!*

*Vi satser på å komme med mer informasjon og flere nyheter
i neste InfoBrev i 2013.*

God jul og godt nytt år til dere alle!